

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Μ. ΒΙΖΥΗΝΟΥ

Ο ΚΟΔΡΟΣ

ΕΠΙΚΟΝ ΠΟΙΗΜΑ

ΒΡΑΒΕΥΘΕΝ

ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΒΟΥΤΣΙΝΑΙΟΝ ΠΟΙΗΤΙΚΟΝ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΝ
ΤΟΥ 1874

Ὑπὲρ γονέων, παίδων, πατρίδος,
εἶναι ὁ θάνατος ἑορτή·
ἐπ' ἐλευθέρας πίπτουσ' ἀσπίδος
δὲν ἀποθνήσκει ἡ ἀρετή.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ
ἐπὶ τῆς διασταυρώσεως τῶν ὁδῶν Αἰόλου καὶ Ἀκαδημίας
1874

Ο ΚΟΔΡΟΣ

Ὑπὲρ γονέων, παίδων, πατρίδος,
εἶναι ὁ θάνατος ἑορτή.
Ἐπ' ἐλευθέρας πίπτουσ' ἀσπίδος
δὲν ἀποθνήσκει ἡ ἀρετή.

Ι

ΜΙΚΡΟΝ ἀφεῖσα τὸν Ἑλικῶνα,
ὦ Μοῦσα, κόρη τοῦ οὐρανοῦ,
μυσταγωγός μου πρὸς τὸν αἰῶνα
τῶν ἰσοθέων παραγενοῦ.
Πρὸ τοῦ νοός μου κρατοῦσα φάρον
μακρῶν αἰώνων τὸν πέπλον ἆρον.
Ἐπὶ Πηγάσου ἀνάγαγέ με
παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Κηφισσοῦ,
καὶ μ' ἕνα κλάδον στεφάνωσέ με
τοῦ καλλιδάφνιδος Παρνασσοῦ.

Τ' ἀθάνατά σου δάκτυλα βάλε
εἰς τῆς βαρβίτου μου τὴν χορδήν·
μὲ τὴν φωνήν μου, παρθένε, ψάλε
φιλοπατρίας μικρὰν ᾠδήν.
Ψάλε τὸν θάνατον τοῦ γενναίου
καὶ φιλοπάτριδος Ἀθηναίου.
Πόσου τιμήσας τὴν σωτηρίαν,
εἰπέ, θεά μου, τῶν δημοτῶν,
πῶς ἐτελεύτα, ἐλευθερίαν
τοῖς ἀπογόνοις κληροδοτῶν.

—Μόλις ἐξύπνα εἰς τὰς ἀκτῖνας
λαμπροῦ Τιτᾶνος ὁ Παρνασσός,
καί, τὸν βραχίονα παρεκτείνας,
ἀργυροδίνης ὁ Ἰλισσός,
ἐγγίζει, αἴφνης καὶ παρ' ἐλπίδα,
Πελοποννήσου χαλκῆν ἀσπίδα.
Ἐγείρει, γέρων νεναρκωμένος,
τὴν νυσταλέαν του κεφαλὴν
καὶ βλέπει.... Ἄρης ἠγριωμένος
παρὰ τὴν ὄχθην τὴν ἁπαλήν!

Ἄκουσα φεύγει πρὸς τὸν αἰθέρα
σὺν τῇ πνοῇ του λαμπρὰ φωνή,
καὶ τὴν κραυγήν του ἡ κοίλη σφαῖρα
τῶν οὐρανίων ἀντιφωνεῖ.
Μακρὸν ἀντήχησαν αἱ κοιλάδες.
Ὅλ' ἐξυπνοῦσιν αἱ Ναϊάδες.
Αἱ ἄλλαι Νύμφαι, χοροπλεγμέναι
ὑπὸ τὸ φύλλωμα τῶν δασῶν,
δρομαίως φεύγουν ἐκπεπληγμέναι
πρὸς τὸν πατέρα των Κηφισσόν.

Ἐστηριγμένος εἰς μέγα δόρυ
τῆς Ἀκροπόλεως ὁ σκοπὸς
διὰ τὴν ἔκτακτον ἐδυσφόρει
ὁμίχλην, γίγας ἀγριωπός.
Τραχὺς ὁ ἦχος τὸ οὖς του πλήττει·
ἀλλὰ τὸν ἥρωα τίς ἐκπλήττει;
Ὡς δασυχαίτης βρυχᾶται λέων
καὶ τῶν φαράγγων κλονεῖ τὴν γῆν,
οὕτω «Ἐς τὰ ὅπλα» μένεα πνέων
ἐκεῖνος ῥήγνυσι τὴν κραυγήν.

Κ' εὐθύς, ἡσύχους πρίν, τὰς Ἀθήνας
ἀνατινάσσει ἐπὶ ποδός.
Μὲ ποταμίας ὅμοιον δίνας
ὁρμᾷ τὸ πλῆθος ταραχωδῶς.
Ἄλλος τῇ πύλῃ πρόμαχος τρέχει·
ἄλλος τὸ τόξον ἕτοιμον ἔχει·
πάντες ταχύποδες ἀναβαίνουν
τὴν Κεκροπίαν μετὰ βοῆς,
ἐνῷ αἱ σύζυγοι, ποῦ πηγαίνουν,
τοὺς ἐρωτῶσι περιδεεῖς.

Οὕτως, ὁπόταν ὑπνούσῃ πόλει
δεινὴ ἐνσκήψῃ πυρκαϊά,
ὅλαις δυνάμεσι τρέχουν ὅλοι,
ὅπου ὁρίζων ἐρυθριᾷ.
Ἄλλος τὸ ὕδωρ εἰς κάδους αἴρει·
ἄλλος βοήθειαν ἄλλην φέρει·
αἱ δὲ μητέρες τ' ἀθῶα βρέφη,
ἔμφοβοι πέλειαι, παραιτοῦν,
καί, τίνος οἶκος τὰς φλόγας τρέφει,
τοὺς διαβάτας ἀνερωτοῦν.

Ὁ Κόδρος, καύχημα τοῦ λαοῦ του,
ἀνδρεῖος ἄναξ τῶν Ἀθηνῶν,
ἐγονυπέτει πρὸ τοῦ βωμοῦ του,
ὡς ἐσυνείθιζεν ἐξυπνῶν,
τὴν πρωϊνήν του τελῶν θυσίαν
καὶ τὴν ἡμέραν αἰτῶν αἰσίαν.
Ἀλλ' ἐννοήσας ὁπλιζομένους
δύο υἱούς του μὲ ταραχὴν
καὶ ὡς εἰς μάχην ἐξερχομένους,
ἐγκαταλείπει τὴν προσευχήν.

Καὶ ὡς ὁ λέων, ἂν ἐννοήσῃ
θῶας ὁρμῶντας κατὰ βορᾶς,
πηδᾷ, βρυχᾶται νὰ τοὺς πτοήσῃ
ὅπως ἐκεῖνος ἐκ λιπαρᾶς
λείας χορτάσῃ κατασπαράζων,
οὕτως ὁ Κόδρος ἔσπευσε κράζων.
Τί τρέχει, Μέδον; Νηλεῦ, τί τρέχει;
Μόλις τῆς θύρας πλὴν ἐκχωρεῖ,
εἰς ὅσα λέγουν μόλις προσέχει.....
Ἐχθρὸς τὴν χώραν των πλημμυρεῖ!..

Κ' ἀστράπτουν ἤδη ἐπὶ τοῦ λόφου
ἄπειροι θώρακες φαεινοί·
κ' ἀπὸ τοσούτου τῶν ὅπλων ψόφου
ὅλων ὑψοῦται μία φωνή.
Ποῦ ὁ πολέμιος πόδα τρέπει;
Πρὸς ποῖον μέρος ποῖος τὸν βλέπει;
Ἀλλ' ἡ ὁμίχλη, αἰωρουμένη
παρὰ τὸ μῆκος τοῦ ποταμοῦ,
ἀδιαπέραστος διαμένει
εἰς τὰς βολίδας τοῦ ὀφθαλμοῦ.

Διὸ προβαίνει ὁ Μελανθίδης
πρὸς τῆς Παλλάδος τὸ ἱερόν.
Ἔχει τὸ μέτωπον ὡς τῆς Ἴδης,
ἔχει τὸ πρόσωπον ἱλαρόν,
κ' ἐφήβων θάρρος ὑπὸ τὸ γῆρας.
Πρὸ τῆς θεᾶς του δ' ἐπάρας χεῖρας,
Ὀβριμοπάτρη θεά μου, ψάλλει,
διασκεδάζουσα τὴν ἀχλύν,
δεῖξον, πρὸς ποῖον μέρος προβάλλει
ὁ ξένος Ἄρης τὴν κεφαλήν.

Φαιδρός, τὸ στέμμα τῆς βασιλείας
ἀπὸ τῆς κόμης του ἀφαιρεῖ,
καὶ εἰς τὸν οἶκον μετ' εὐλαβείας
τῆς Ἀθηνᾶς του ἀφιεροῖ.
Μόλις δ' εἰς ταῦτα ἔθηκε πέρας,
ἀπὸ τὰ τείχη βλέπουσι τέρας.
Οὐρανομήκης διασκεδάζει
τόσην ὁμίχλην θεία γυνή,
καὶ τοὺς ἐχθρούς των ἀποσκεπάζει,
ἐνῷ τὸν πέπλον ἀνακινεῖ.

Τοὺς διακρίνουν. Εἰς μέγα πλῆθος
παρὰ τὴν ὄχθην τοῦ Ἰλισσοῦ,
ὅστις ἐκτείνει λεῖον τὸ στῆθος,
ὡσεὶ ταινίαν ἀπὸ χρυσοῦ,
ὑπὸ στρατάρχας τοὺς Ἡρακλείδας,
πάλλουσι δόρατα καὶ ἀσπίδας.
Πλὴν προχωροῦσιν; Ὁ ῥοῦς ἀφρίζει,
εἰς μαῦρον αἷμα παραρρυείς,
καὶ συνορμῶντας ἀναχαιτίζει
τοὺς ἐπιλήσμονας Δωριεῖς.

Ἄδικα τέκνα τοῦ Ἡρακλέους!
Ἀπὸ ἀσύλου τὴν Ἀττικήν,
ξένοι τοσούτου πατρῴου κλέους,
εἰς γῆν μετέβαλον ἐχθρικήν.
Δι' ἣν ὀφείλουν εὐγνωμοσύνην,
ὁρμῶσι σπείροντες δουλοσύνην.
Ὅταν ὁ πρόγονος ἀνακύψας
τοὺς εἶδε τέμνοντας τὸν Ἰσθμόν,
τὸ πρόσωπόν του κατακαλύψας
βαρὺν ἐξήνεγκε μυκηθμόν.

Ἐκεῖνος, σύντροφος τοῦ Θησέως,
τὰς Συμπληγάδας παραδραμών,
σύμμαχος ναύτης, ἔπλεεν ἕως
εἰς τῆς Κολχίδος τὸν ποταμόν.
Ὁμοῦ δ' ἐλθόντες εἰς Ἀμαζόνας
ἤραντο κλέος εἰς τοὺς αἰῶνας·
πλὴν οἱ υἱοί των εἰς ἐναντίας
τώρα τρεπόμενοι στρατιάς,
κληροδοτοῦσι τὰς ἀπεχθείας
κ' εἰς τὰς μελλούσας των γενεάς.

Ὀξὺ τοὺς βλέπουν οἱ Ἀθηναῖοι·
κ' ἐνῷ τὸ βλέμμα των ἀριθμεῖ,
εἰς πολεμίων αἵματα πλέει·
ἡ δὲ καρδία των εὐθυμεῖ,
καὶ ἀλαλάζουσιν ὁμοφώνως.
Καὶ οἱ ἐχθροί των· ὅλοι συγχρόνως.
Οὕτω τὰ νέφη, πεπ[illegible]ωμένα
ὅταν καλύψουν τὸν οὐρανόν,
ἀντιβροντῶσιν, ἑτοιμασμένα
νὰ μᾶς γεννήσουν τὸν κεραυνόν.

II

Ἡ μελανόπτερος ἀθυμία,
καταλιποῦσα τὸν Κωκυτόν,
ἐνεθρονίσθη τώρα βαρεῖα
εἰς τὰς καρδίας τῶν πολιτῶν·
κλαίει μακρόθεν ἡ εὐθαρσία·
παντοῦ ἁπλοῦται ἀπελπισία.
Ὅλων τὰ φάσγανα, κρεμασμένα
εἰς τοὺς μεγάλους των κολεούς,
νομίζεις, χύνουσι λυπημένα
μεμψιμοιρίας πρὸς τοὺς θεούς.

—Ἀλλὰ τὸ πρότερον θάρρος, Μοῦσα,
ὁποῖος δαίμων καταπτοεῖ;
Τὸ μέγα πλῆθος; Ἡ ἀντηχοῦσα
τῶν πολεμίων μακρὰ βοή;
—Δὲν τρέμει ἔνθους φιλοπατρία
ἄπειρα πλήθη, ξίφη μυρία.
Ἀλλὰ τὰ πάντα πρὸ τοῦ μοιραίου
πρέπει νὰ κλίνωσι τὴν ὀφρύν,
κ' εἰς τοῦτο κλίνουν τοῦ Ἀθηναίου
καὶ οἱ βραχίονες καὶ ἡ φρήν.

Ναὸς ἀρχαῖος βραχώδη τόπον
τῆς Ἀκροπόλεως στεφανοῖ,
ὃν ἀφιέρου σέβας ἀνθρώπων
εἰς Ἐρεχθέα τὸν γηγενῆ.
Ἐδῶ διίπτωτον τῆς Παλλάδος
μένει τὸ ἄγαλμα. Καὶ ὁ κλάδος
τῆς βλαστησάσης θείας ἐλαίας
σφριγῶν ἐκτείνεται καὶ χλωρός,
ἀφότου κτύπημα ῥωμαλέας
τὸν ἐγκατέσπειρ' ἐδῶ χειρός.

Αὐτοῦ ἐκάλεσαν ἐστεμμένοι
ἱεροκήρυκες τὸν λαὸν
νὰ ἐρωτήσωσιν ἁγνισμένοι
ἐπὶ τοῦ θύματος τὸν Θεόν.
Συνῆλθον πάντες, καὶ παρὰ χρῆμα
ἐστολισμένον προσάγουν θῦμα.
Ὁ Κόδρος ἔσπενδε λευκοχίτων
ἀπὸ κρατῆρος ἐπὶ βωμοῦ,
καὶ συνεπέτα ἡ προσευχή των,
ἀνερχομένη μετὰ ψαλμοῦ.

Τὰ προθυτήρια δ' ἐκτελέσας,
τῶν Ἀθηναίων ὁ βασιλεὺς
ἐστράφη ἔφηβον προσκαλέσας.
Ἦτο τὸ τέκνον του, ὁ Νηλεύς.
Ἐκράτει πέλεκυν εἰς τὰς χεῖρας·
κ' ἐπιδεξίως αὐτὸν ἐγείρας
εἰς τὸν αὐχένα τὸν ταῦρον πλήττει.
Ἐκεῖνος ἔπεσεν αὐθωρεί.
Τὸν διατέμνουν.... Ὁ μάντις φρίττει,
ἐνῷ τὰ σπλάγχνα παρατηρεῖ!

Εὗρε τὸ θῦμα χωρὶς καρδίας.
—Θανάτου σύμβολον φοβερόν!—
Ἀφῆκε φθόγγον ἀπελπισίας
ἀπὸ τὸ στόμα τὸ ἱερόν,
κ' ἐταπεινώθη ὅλων τὸ βλέμμα.
Ὅλων ἐπάγωσ' εὐθὺς τὸ αἷμα.
Ὅπως, ἐξαίφνης ἐνώπιόν μας
ὅταν βροντήσῃ ὁ κεραυνός,
τὸ πῦρ παγόνει τῶν καρδιῶν μας
καὶ στόμ' ἀνοίγομεν κεχηνός.

Ὅπως δ' ὁ ἥλιος ὅταν σβύνῃ,
ὠχρὸς εἰς κύματα βυθισθείς,
παντοῦ τὰς πτέρυγας ἐπεκτείνει
ψυχρὸς ὁ Ζόφος διαχυθείς,
οὕτως ἡ φήμη ταχὺ καθ' ὅλην
διεσκεδάσθη τὴν ἄλλην πόλιν·
γυναῖκες, παῖδες, τὸ κύπτον γῆρας,
ἐκπυνθανόμενοι τὸ καινόν,
ἀπηλπισμένας αἴροντες χεῖρας
ἐπεκαλοῦντο τὸν οὐρανόν.

Ἀλλὰ ἠγρύπνει ἐπὶ τὸ Ἄστυ,
αἰγίδα σείουσα ἡ Παλλάς,
καὶ παρεξήγει ψυχὴ ἑκάστη
τὰς φιλοτίμους αὐτῆς βουλάς.
Ὑπερηγάπα τοὺς Ἀθηναίους,
ἀλλὰ τοὺς ἤθελε καὶ γενναίους.
Ἐὰν τιμήσουν, ἔλεγε, τώρα
οἱ Ἀθηναῖοι τὴν ἀρετήν,
θ' ἀνασκιρτήσῃ ἡ πέριξ χώρα
εἰς τοῦ λαοῦ μου τὴν ἑορτήν.

Ἐνῷ δὲ τόση ἀντήχει ζάλη,
ὡς εἰς ἀφρώδη ὠκεανόν,
αἴφνης ἠκούσθη φωνὴ μεγάλη
ἐν τῇ πλατείᾳ τῶν Ἀθηνῶν.
Ὀλίγον δρόμον! Ὀλίγον δρόμον,
εἰς τὸν ἀσθμαίνοντα ταχυδρόμον!
Πτερόπους ἤρχετο νεανίας
μὲ τάχος ἴσον τῇ ἀστραπῇ·
κομίζει, λέγουσιν, ἀγγελίας.
Τί νέον ἆρά γε θὰ εἰπῇ;

Ὅπως ἡ λαίλαψ αὐτὸς τὰ πλήθη,
πετῶν ἢ τρέχων, διαπερᾷ·
ὑπὸ τὸν πόδα του ἐκλονήθη,
τῆς Ἀκροπόλεως ἡ πλευρά,
καί, περατώσας τὸν δρόμον ἤδη,
τὸν Μελανθίδην ζητεῖ νὰ ἴδῃ.
Ὡς κυβερνήτης ἐκεῖνος χάνων
εἰς μαῦρον πέλαγος τὰ νερά,
ἐν μέσῳ ἵστατο μεγιστάνων
ἐπεξηγούντων τὰ ἱερά.

Ὁπότε, φθάσας αὐτοῦ ὁ ξένος,
μὲ σέβας ἔκλινε κεφαλὴν
κ' εἰς τὸν ἱδρῶτά του βαπτισμένος,
τῷ ἐνεχείρισ' ἐπιστολήν.
Πρὶν ἢ τὴν δέλτον ἐκεῖνος λύσῃ,
θέλει τὸν ἄγγελον νὰ γνωρίσῃ.
—Ποῖος; καὶ πόθεν, ἀνδρεῖε ξένε;
—Τοῦ Κλεομάντεως ἀδελφός.
Εἶν' αἱ φιλίαι σας ἐγνωσμέναι,
ὅπως ἐκεῖνος, εἶμαι Δελφός.

Καθεὶς περίεργον βλέμμ' ἀφίνει
ἐπὶ τὸν ξένον ἀστραπηδόν·
μετ' ἀπληστίας τὸ διευθύνει
ἀπὸ τῆς κόμης ἄχρι ποδῶν,
τῷ δὲ πλησίον ἐστράφ' εἰπών τις.
—Δὲν εἶναι, λέγεις, ὁ Ἀργειφόντης;
Ἐνῷ ὁ Κόδρος, ἀποδιπλώσας
τὴν κομισθεῖσαν ἐπιστολήν,
ἀνέγνω λέξεις ἀντανακλώσας
στρυφνὴν Ἀπόλλωνος ἐντολήν.

Ὡς χαίρει δ' ὅταν πληροφορῆται
ἡ μαύρη μήτηρ τοῦ ναυαγοῦ,
ὅτι ὁ παῖς της σωθεὶς φρουρεῖται
ὑπὸ θεοῦ τινος ἀρωγοῦ,
οὕτω, βαρύθυμος πρίν, ἐκεῖνος
τοὺς ἐθεώρησε γηθοσύνως.
«Θαρρῶμεν, φίλοι, λέγει τοῖς πᾶσι.
Καὶ πρὸς τὸν κήρυκα Δημαρᾶν
ἡ νύξ, προφέρει, πρὶν ἢ προφθάσῃ,
κάλει τὸν δῆμον εἰς ἀγοράν.

III

Ὁ Φοῖβος τέμνων μὲ λάμπον βῆμα
καθαρομέτωπον οὐρανόν,
φλογῶδες σκάφος ἐλαῦνον κῦμα
εἰς σαπφειρώδη ὠκεανόν,
τὴν ὑπερήφανον ἤδη πτῆσιν
πρὸς τὴν ῥοδόχρουν ἔκλινε δύσιν.
Χρυσαῖ ἀκτῖνες ἐπιφωτίζουν
τὰς κορυφώσεις τοῦ Ὑμηττοῦ
καὶ τὸ φαλάκρωμα καλλωπίζουν
τοῦ λιθοστέρνου Λυκαβηττοῦ.

2

Πλὴν μάτην πλέον ἐναντιοῦται
τοῖς Δωριεῦσιν ὁ Ἰλισσός.
Ματαίως ἄπελπις ἐξογκοῦται
καταφερόμενος περισσός.
Τῇ ἀποφάσει της ἐπιμένει
ἀδυσωπήτως ἡ Εἱμαρμένη.
Λοιπὸν μὲ βίαν αὐτοὶ μεγάλην
τὴν μίαν ὄχθην του παραιτοῦν
καί, διαβάντες ἐπὶ τὴν ἄλλην,
τὸ προστυγχάνον λεηλατοῦν.

Εἰς δὲ τὴν πόλιν οἱ Ἀθηναῖοι,
ἐν τῇ πλατείᾳ τῆς ἀγορᾶς,
ὅπως περίφοβοι, ὅταν πνέῃ
τοξεύων χάλαζαν ὁ βορρᾶς,
εἰς τοὺς σηκούς των οἱ ἄρνες τρέχουν,
τῷ Μελανθίδῃ τὸν νοῦν προσέχουν.
Ἐκεῖνος, σκῆπτρον κρατῶν εἰς χεῖρας,
θνητὸς πλὴν ὅμοιος μὲ θεόν,
ἐκ τῶν ὀμμάτων βάλλων σπινθῆρας,
τοιαῦτα λέγει πρὸς τὸν λαόν.

«Ὄχι. Δὲν ἔχει ὀρθῶς τὸ ῥῆμα,
εἰς ὃ πιστεύουσιν οἱ θνητοί,
ὅτι τοῦ βίου τυφλὴ τὸ νῆμα
τῆς Εἱμαρμένης ἡ χεὶρ κρατεῖ.
Σπουδαία γνώμη φαίνετ' ἐκείνη.
Σὺν Ἀθηναίῃ καὶ χεῖρα κίνει.
Ἐὰν τὸν Ξάνθον δὲν ἀπησχόλει
τοῦ Κόδρου ἔνοπλος ὁ πατὴρ
θὰ τὸν ἐφόνευε; Καὶ τῇ πόλει
θ' ἀπεκαλεῖτο ἄναξ σωτήρ;

«Δύο τὰ πάντα διέπουν τύχαι,
διπλοῦς τοῦ βίου μας βασιλεύς,
διπλῆν τὴν μοῖραν, λέγουσιν, εἶχε
καὶ ὁ τῆς Θέτιδος Ἀχιλλεύς.
Δὲν ἔχουν ταῦτα μικρὰν ἀξίαν;
λοιπὸν ἀκούσατε τὸν Λοξίαν.
Ἦ σεῖς δεσπόται τῶν Ἀθηναίων,
προβαλομένων κάραν δειλήν,
ἢ 'κεῖνοι τρόμος τῶν Δωριέων,
ἀποκοπέντες τὴν κεφαλήν.

«Αὐτὰ ἐτραύλισεν ἡ Πυθία
πρὸς τοὺς ἀγνώμονας Δωριεῖς,
ὅταν ἠρώτων, ἡ ἀδικία
ἐὰν ἀρέσκῃ καὶ τοῖς θεοῖς.
Αὐτὰ αἱ πτέρυγες τῆς φιλίας
κατ᾿ ἐπινεύσεις φέρουσι θείας·
καὶ ὅστις δήποτε τὰ μανθάνῃ
τοιουτοτρόπως τὰ ἐξηγεῖ.
Ἢ τὴν ζωήν του ὁ Κόδρος χάνει,
ἢ ταῖς Ἀθήναις ὑποταγή.»

Ὅπως ὁ ἄνεμος εἰς τὰ δάση,
ὀξὺς ἀθρόον ἐπιρρυείς,
τὴν ἡσυχίαν διαταράσσει,
σείων τοὺς κλάδους μετὰ βοῆς,
οὕτω ταράσσει τοὺς Ἀθηναίους
μὲ δύο λόγους, τοὺς τελευταίους.
Ὡς ὀγκουμένη τοῦ πόντου πλάτη,
ἀνακινεῖται ἡ ἀγορὰ
βοὴ δ᾿ ἐγείρεται αὐτομάτη,
συγκεχυμένη καὶ θλιβερά.

Ἀλλὰ τὴν χεῖρα γλυκὺς ἁπλώσας
ὁ Μελανθίδης πρὸς τὸν λαόν,
σιγὴν ἐπέβαλεν εἰς τὰς γλώσσας,
ἐγείρων μέτωπον ἀγλαόν.
Μὲ νεῦμα μόνον καὶ λέξιν μίαν.
παντοῦ ἐπέχυσεν ἠρεμίαν.
Οὕτως, ἡ Νύμφη Κυματολήγη
χύνει μειδίαμα ἐλαφρὸν·
καί, ὑπακούσας ὁ πόντος, λήγει
καὶ τῶν κυμάτων καὶ τῶν ἀφρῶν.

Ἐξηκολούθησ᾽ ὁ Μελανθίδης,
πατὴρ πρὸς τέκνα, δημηγορῶν.
«Τοιαῦτα εἶπεν ὁ Λητοΐδης,
περὶ δικαίων ὀλιγωρῶν·
πλὴν ὑπὸ ταῦτα τὰ θεῖα ἔπη
τὴν ἄλλην ἔννοιαν τίς δὲν βλέπει;
Ἢ ζῇς ἀδόξως, ὦ Κόδρε, λέγει,
ἢ ἀποθνήσκεις μετὰ τιμῆς.
Δύο μοιραίας ὁδοὺς προλέγει
ἵνα τραπῶμεν μίαν ἡμεῖς.

«Ἐγὼ δ' ἐνδόξων ἡρώων γόνος,
ἐκείνους ἔχων ὑπογραμμόν,
δὲν ὑπεραίρομαι, ὡσεὶ μόνος·
τὴν εὐδοξίαν ὑπερτιμῶν.
Τὸ φῶς ὁ ἥλιος τῇ σελήνῃ·
τὰς ἀρετάς των ἡμῖν ἐκεῖνοι·
ἐγὼ δέ, πᾶσι μεταβιβάζων
φιλοπατρίας μαρμαρυγήν,
ποθῶ τὴν δύσιν, ἀστὴρ αὐγάζων
ἐπ' ἐλευθέραν εἰσέτι γῆν.

«Ὑπὲρ γονέων, παίδων, πατρίδος,
εἶναι ὁ θάνατος ἑορτή·
ἐπ' ἐλευθέρας πίπτουσ' ἀσπίδος,
δὲν ἀποθνήσκει ἡ ἀρετή.
Εἶναι τῶν δούλων πικρὸς ὁ βίος·
πλὴν ζῇ ὁ Ἥρως ἢ πίπτει θεῖος.
Καὶ ἂν κατεῖχον ψυχὰς μυρίας,
παρὰ τὴν φύσιν τῶν γηγενῶν,
ὑπὲρ τῆς φίλης ἐλευθερίας
θὰ τὰς ἐκίρνων τῶν Ἀθηνῶν.»

Δὲν εἶχε παύσει, καί, ἐπ' ἀσπίδος
ὁ ἥρως Μέδων ἀνορθωθείς,
ὅπως ἐγείρετ' ἐκ τῆς παγίδος
ὀρνέων ἄναξ ἀπολυθείς,
εἶπεν. «Ὁ γέρων δὲν εἶν' αἰσχύνη
ἀντὶ τῶν νέων αἷμα νὰ χύνῃ;
Ὁποία δόξα θὰ περιβάλῃ,
τίς ὑπολήπτεται τὸν υἱόν,
ὃς ἀντὶ ξίφους, δειλός, προβάλλει
στῆθος γεννήτορος πολιόν;

«Ζητοῦν σωτῆρά των αἱ Ἀθῆναι
τὴν ἐστεμμένην των κεφαλήν·
ὁ Μέδων σπλάγχνον σου μὴ δὲν ἦναι;
Ψυχὴν ὁ Μέδων ἔχει δειλήν;
Αὐτὸν ἡ χείρ σου πρὶν ἢ νυκτώσῃ
διάδοχόν σου ἂς ἀνυψώσῃ.
Ἐγὼ δέ, πίπτων πρὸ τοῦ πατρός μου
νόμιμος ἄναξ τῶν Ἀθηνῶν,
διὰ τοῦ ῥέοντος αἵματός μου
ἐξιλεόνω τὸν οὐρανόν.»

Ὡς εὐφημίαν ἄκων ἐκβάλλει
ἀπὸ τὸ στόμα πᾶς θεατής,
ὅταν ἀντίπαλον καταβάλλῃ
ἐν τοῖς ἀγῶσιν ὁ παλαιστής,
οὕτω τὸν Μέδοντα εὐφημοῦσι.
Θέλουν ὁ γέρων νὰ ὑπακούσῃ.
Ἀλλ' ἀναβλέψας φαιδρὸς ἐκεῖνος
πρὸς τὸν δακρύσαντ' αὐτοῦ υἱόν,
«Μάθε, τῷ εἶπε, πῶς ἀκινδύνως
δὲν θ' ἀπατήσῃ τις τὸν Θεόν.

«Θέλει τὸ θεῖον τὰς ἐντολάς του
νὰ ἐκτελῶμεν μετὰ χαρᾶς,
καὶ τὰς καρδίας εἰς τὰς βουλάς του
θέλει νὰ κλίνωμεν καθαράς.
Τὴν ἀρετήν σου ἀναγνωρίζω·
τὰς εὐλογίας μου σοὶ χαρίζω·
πλὴν περισσότερος δὲν μᾶς μένει
πρὸς κατανάλωσιν ὁ καιρός.
Πᾶς Ἀθηναῖος ἂς ἀναμένῃ
τὴν σωτηρίαν του σταθερός.»

Τοῦ Φοίβου δύοντος ἀπεχώρει·
κ' ἰδοὺ μετέωρον φωτεινόν,
διολισθαῖνον ἀνὰ τὰ ὄρη,
ἐγκαταλείπει τὸν οὐρανόν.
Τὸν ἠκολούθησεν ὁ υἱός του,
τὸν ἠκολούθησεν ὁ λαός του,
ὅπως τὰ πρόβατα τὸν ποιμένα
μὲ κεχλιμένας τὰς κεφαλάς,
ἐνῷ τὴν Φοίβην ἡ νὺξ ἐγέννα
πρὸς ὠχριώσας ἀνατολάς.

IV

Ὅπως εἰς λίμνην, ὁπόταν βάλῃ
ὀλίγον φλόμον παῖς ἀμαθής,
ἰλιγγιῶσι, μικροὶ μεγάλοι.
συνεπιπλέοντες οἱ ἰχθῦς,
οὕτως, οἱ πάντες συγκεχυμένοι,
ἐν πόλει φέρονται κεκλεισμένῃ.
Ἀλλ' ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀριστήων
ὁ ἥρως Μέδων ἐπιφανείς,
τὴν χαρμονήν του καταδεικνύων,
διὰ μεγάλης εἶπε φωνῆς.

«Πείθετ' ὁ γέρων καὶ κατωρθώθη
τὸ πλεῖστον ἤδη τοῦ ἐρετοῦ.
Ἐσώθ' ἡ πόλις, κ' ἴσως ἐσώθη
ζωὴ γονέως ἀγαπητοῦ.
Λουσθεὶς δὲ τώρα, μετὰ λαμπάδος
μετέβη θύσων εἰς τῆς Παλλάδος.
Ἐκεῖ τὸ στέμμα θὰ μ' ἀναδήσουν.
Ἐκεῖθεν ἴσως μετὰ μικρόν,
ἄνακτα νέον θὰ μ' ὁδηγήσουν
εἰς τὰ βασίλεια τῶν νεκρῶν.

«Διπλῆ τὸν νοῦν του χροιὰ καλύπτει·
οὐδόλως τοῦτο μὲ ἀπατᾷ·
πρέπει τις ὅμως νὰ ὑποκύπτῃ,
ποιῶν τ' ἀδύνατα δυνατά,
καὶ τὰς δισήμους μετρῶν ἐκφράσεις,
νὰ ἐξωνῆται τὰς περιστάσεις.
Ἀλλ' ἂν ἀκράδαντος ἐπιστρέψῃ....
Ὢ! τότε, τότε θ' ἀντισταθῶ.
Ὁ κόσμος ὅλος ἂν μ' ἀποτρέψῃ,
πρὸ τοῦ πατρός μου θ' ἀγωνισθῶ.»

Τοιαῦτα εἶπε· τὸν ἐπαινοῦσι,
καὶ τὸν θαυμάζουν ἐν σιωπῇ.
Ἄσμενος θέλει νὰ ὑπακούσῃ
καθεὶς εἰς ὅ,τι καὶ ἂν εἴπῃ·
κ' ἐκεῖνος «Σπεύσωμεν, εἶπε, φίλοι,
πρὸ τῆς πατρίδος, ὅπου μᾶς στείλῃ.
Τοὺς λόγους πάντες τῶν ἡγεμόνων
ἔργον νομίζουσι τῶν λαῶν,
πλὴν τῆς πατρίδος τὸ νεῦμα μόνον
εἶναι τὸ θέλημα τῶν θεῶν.»

Καὶ μετ' ὀλίγον καθεὶς ὠρθοῦτο
ὑπὸ χαλκόστηθον στρατηγόν,
ὁ δὲ περίβολος ὠχυροῦτο
δι' ὑψωμάτων ἀρτιπαγῶν.
Πᾶν ἐκ τῶν ἔξω συνεκομίσθη
κ' εἰς τὴν Ἀκρόπολιν συνεκλείσθη.
Ὡς ὅταν ἔλθῃ, νέφη χιόνος
χειμὼν ἀνέλπιστος ἐκκενῶν,
σπεύδ' ὑπὸ στέγασμα ὁ γηπόνος
μετὰ τῶν δούλων καὶ τῶν κτηνῶν.

Τὸ μὲν ὀχύρωμα τὸ δεικνύον
τὸ μέτωπόν του πρὸς τὸν βορρᾶν
φρουρεῖ ἀτρόμητος ὁ Λυκείων,
διέπων φάλαγγα φοβεράν.
Σιδηροσκέπαστος, ἀνεμόπους,
ὡρᾶτο θαῦμα εἰς τοὺς ἀνθρώπους.
Εἴς τινα, λέγουν, πολιορκίαν
δόρυ του θραύσας πολεμικὸν
στερρὰν ἠρείπωσ' εὐθὺς οἰκίαν
διὰ νὰ λάβῃ μίαν δοκόν.

Τὰς δὲ ἐπάλξεις, αἵτινες νεύουν
πρὸς χρυσοξάνθους ἀνατολάς,
χαλκοβραχίονες προστατεύουν,
μ' ἄλλας ἑξήκοντα κεφαλάς,
ὁ Πολυδέρκης σὺν τῷ Προμένει,
ὅπως ὁ Ἄρης εὐωπλισμένοι.
Ἀφοῦ συνέβη νὰ γνωρισθῶσι,
δὲν ἐχωρίσθησαν οὐδαμοῦ,
κ' ἐν τοῖς πολέμοις κ' ἐν τοῖς ἀγῶσι
καὶ εἰς τὸν Ἅδην ἦλθον ὁμοῦ.

Τὸ τεῖχος δ' ὅπερ ὑποδροσίζει
ποντίου πνεύματος ἡ νοτίς,
ὁ Ἀριστόλοχος προασπίζει,
ὁ περιάκουστος πορθητής.
Τείν' εἰς τὰς μάχας χεῖρας ἀγρίας,
ἐν συνεδρίοις φρένας ἀνδρείας·
ἐνῷ δ' εἰς στίχους συμπαρατάττων
τοὺς στρατιώτας περιπολεῖ,
ὡς φθινοπώρου ἀστὴρ διάττων,
δύει καὶ πάλιν φεγγοβολεῖ.

Κοδρίδαι δύο ἐπὶ ἀκμήτων
συνεπεστάτουν τειχοποιῶν
Νηλεύς, ὁ πρῶτος τῶν ἀτρομήτων,
σὺν τῷ Ἀνδρόκλῳ περιϊών.
Πρὸς ἔργον ἕκαστος συνετέλει,
ὅπως αἱ μέλισσ' ἐν τῇ κυψέλῃ.
Οὕτως ἐκεῖναι, προαισθανθεῖσαι
βροχὴν ἢ θύελλαν προσεχῆ,
τὴν κατοικίαν, συνασπισθεῖσαι,
ἐξασφαλίζουν ἐν προσοχῇ.

Τῇ πύλῃ τέλος, δι' ἧς καὶ μόνον
ἦτον ἡ ἔφοδος δυνατή,
μετὰ χιλίων χειρῶν εὐτόνων
ὁ ἥρως Μέδων ἐπιστατεῖ.
Ἀλλά σε, φίλον τοῦ Κόδρου τέκνον,
ποῖαι φροντίδες τότε διέκνων;
Πολλαί, ποικίλαι, ἄλλη παρ' ἄλλην,
πρὸς ἕνα τείνουσαι τὸν σκοπόν,
ὅπως πρὸς πόλιν τείνει μεγάλην
πλῆθος ἀμέτρητον ἀτραπῶν.

Θὰ παραπείσῃ σκληρὸν πατέρα,
τὴν ἔξοδόν του ἐπιτηρῶν;
Ἅπας ὁ δῆμος, ἐν ἐλευθέρᾳ
τῇ ἐξουσίᾳ ψηφοφορῶν,
ἀπὸ τοὺς δύο ν' ἀποφασίσῃ
ποῖος τὴν πόλιν θὰ προασπίσῃ;
Καὶ πρὸ ἐκείνου καὶ πρὸ τοῦ ἄλλου
προβλέπων ὕπουλον τὸν φραγμόν,
ὡσεὶ ἀκάτιον ὑπὸ σάλου,
ἐν μέσῳ ἤγετο δισταγμῶν.

Φοβεῖται μήπως τὸν καταπείσῃ
ὁ γέρων, ἄκαμπτος προθανών·
φοβεῖται μήπως τὸν ἐμποδίσῃ
τοῦ δήμου ἄβουλον τὸ κοινόν·
τρέμει· νομίζει τὸ πᾶν ἐχάθη
ψυχὴ τοὺς πόθους του ἐὰν μάθῃ·
ψυχὴ φιλτάτη ὅμοιον πόνον
ὁμοίαν ἔχουσα τὴν πληγήν,
καὶ τὴν ὁποίαν ἐνίκα μόνον
ὅταν ἐτρέπετο εἰς φυγήν.

V

Ὁ Ἔρως σπεύδων σὺν Εἰλειθυίαις
ὅπου ἂν γίνηται τοκετός,
ἐν ταῖς ἀπλάστοις κρύπτει καρδίαις
ἀγάπης σπέρματα πτερωτός.
Βλαστάνουν ταῦτα· καὶ μὲ τοὺς χρόνους,
πολλοὺς ἀφίνουν κρυφίους κλώνους.
Ἀλλ᾽ ἐγκεντρίζει, βέλος ἀφήσας,
δύο φυτά του ἀμφιγενῆ;
ἀνθοῦν ἐκεῖνα κάλυκας ἴσας
κ᾽ ἔρωτα τρέφουσιν ἀφανῆ.

Ηὔξετ' ὡς ῥόδον ἡ Θελξιχόρη,
ὡς ἔρνος φοίνικος ἁπαλόν·
καθεὶς μὲ σέβας τὴν ἐθεώρει
τετάρτην Χάριτ' ἀποκαλῶν·
ἀλλὰ κ' ἐκείνων ὡραιοτέρα
θεὸν, ὡς λέγουν, εἶχε πατέρα.
Καλλιμορφότατον ἦτο πλάσμα·
ἔλαμπεν ἴσα μ' Αὐγερινὸν
κ' ἦτο γλυκεῖα ἴσα μὲ τ' ᾆσμα
τῆς ἀηδόνος τὸ πρωϊνόν.

Καὶ ἦσο, Μέδον, μόνος ἐν πρώτοις
ὑπὲρ τοὺς ἄλλους εὐθυβολῶν·
ἀλλ' ἐμπειρότερος ὁ Τοξότης
ὁ φλόγ' ἀνάπτων διὰ βελῶν.
Μάτην ὁ δείλαιος προσεπάθει
τὸν Χρυσοκόμην νὰ διαλάθῃ.
Τὴν εἶδεν ἅπαξ· ὁποῖα κάλλη!
Τὴν εἶδε πάλιν· ποία χαρά!
Τὴν εἶδ' ἐκ τρίτου. Ὁ Ἔρως βάλλει
καὶ τὸν πληγόνει φαρμακερά.

Καὶ ὅπως τρέμει πεφοβισμένος,
δακὼν τὸ ἄγκιστρον ὁ ἰχθύς,
ὅπως σφαδάζει παρωργισμένος
ὁ γὺψ εἰς πέδας περιπλεχθείς,
οὕτως, ἀμέριμνος πρίν, ἐκεῖνος
ἐβασανίζετο ἐπωδύνως.
Χαίρεται τώρα· εἶτα λυπεῖται·
ἔπειτα θέλει ν' ἀποσυρθῇ.
Τὸ δοκιμάζει; Καταχρατεῖται
καὶ δὲν ἰσχύει νὰ κινηθῇ.

Μεγάλην ὅμως κ' ἡ Θελξιχόρη
εἶχ' ἐν τῷ δράματι μετοχήν.
Ἠσθάνετό τι, καὶ διηπόρει
ποῖος τῆς ἔθιγε τὴν ψυχήν.
Εἶτα ὁλόθερμος ἠρυθρία·
ἔπειτα πάλιν ἔμενε κρύα.
Πολλάκις κλαίουσα κατηράσθη
τὸν νεανίαν σιωπηλῶς,
ἕως οὗ τέλος κατεδαμάσθη
ὑπὸ τοῦ Ἔρωτος ἐντελῶς.

Αὐτὴν ἠγάπα λοιπὸν ὁ Μέδων
κ᾽ ἀντηγαπᾶτο περιπαθῶς.
Εἶναι ὁ Ἔρως ὁ ἀπὸ παίδων
θεὸς οὐράνιος ἀληθῶς,
κ᾽ εὐκόλως κλίνει τὴν κεφαλήν του
θῆλυ καὶ ἄρσεν εἰς τὴν βουλήν του.
Ὅπως οἱ μόσχοι πωλοδαμνοῦνται
ὑπὸ τὸν ἔμπειρον γεωργὸν
καὶ εἰς τὸν τράχηλον δὲν ἀρνοῦνται
νὰ φέρουν ἔπειτα τὸν ζυγόν.

VI

Δυὰς ὀρθοῦται μεγίστων πίθων
παρὰ τὰ δώματα τοῦ Διός.
Ἐν τούτοις πάλαι, κατὰ τὸν μῦθον,
τὸν χρόνον ἔκλεισεν εὐφυῶς,
ἵνα μὴ σπεύδῃ ἀκανονίστως,
ὀλίγος τώρα, ἔπειτα πλεῖστος.
Κυφὸς δ' ἐν μέσῳ ἵσταται γέρων,
ἀπὸ λαγόνων πολυβαθῶν
θολὰ τὰ μέλλοντα μεταφέρων
εἰς τὸ λευκότερον παρελθόν.

Κατὰ σταγόνας, ἐν μοίρᾳ ἴσῃ,
αὐτός, ἀείποτε κινητός,
εἶχεν ἀκάματος μεταγγίσει
τινὰ δωδέκατα τῆς νυκτὸς
ἀπὸ τῶν στέρνων τοῦ ἀκενώτου
εἰς τὴν κοιλίαν τοῦ ἀπληρώτου.
Κ' εἶδον οὐράνιοι τόσοι λύχνοι,
ὑπὸ τὸ φῶς των τὸ μαγικόν,
κατὰ τὴν πύλην εὐθῦνον ἴχνη
ζεῦγος ἀγνώριστον γυναικῶν.

Εἰς μαύρους πέπλους κεκαλυμμέναι
ἀκροπατοῦσιν ἀψοφητί,
ὡσεὶ δορκάδες, ἐπτοημέναι
μὴ τὰς ἰδῶσιν ἐν τῷ φωτί.
Ἀλλὰ μὴν ἦτο θεὰ Ἑκάτη
κ' εἰς τὰς τριόδους περιεπάτει;
Σκιαὶ μὴν ἦσαν νεκρῶν ἀτάφων
αἴρουσαι πόδα πολυπλανῆ,
κ' ἔρχονται τώρα ζητοῦσαι τάφον
ἀπὸ τὸν ἄστοργον συγγενῆ;

Οὐδὲν τοιοῦτον. Ἐστηριγμένη
εἰς τὸν βραχίονα τῆς μιᾶς,
σπεύδ' ἡ ἑτέρα, συνδεδεμένη
ὅπως εἰς δένδρον παραφυάς.
Μεστὸν τὸ βλέμμα κρύπτει δακρύων
καὶ εἰς τὰς φλέβας τὸ αἷμα κρύον.
Ἀλλὰ ἡ θλίψις δὲν τῇ μαραίνει
ἐρυθριώσας τὰς παρειάς,
ὅπως εἰς μῆλον ὅταν ἐμβαίνῃ
ὁ σκώληξ φείδεται τῆς χροιᾶς.

Ἡ δ' ἄλλη, αἴρουσα ἐπὶ ὤμων
πολλὰς δεκάδας ἐνιαυτῶν,
εἰς ἀποθήκας φρενῶν ἀμώμων
πολὺν συνήγαγεν ἀμητόν,
ὅθεν τὰ δέοντα νῦν ἐκλέγει
καὶ πρὸς τὴν κόρην τοιαῦτα λέγει·
«Ἰδὲ τὸν βίον μας ὡς σανίδα
εἰς λίμνην, θύγατερ, σκοτεινήν,
ἔχουσαν ἄγκυραν τὴν ἐλπίδα
καὶ τὴν εὐρεῖαν ὑπομονήν.

«Ὁτὲ γαλήνη· ἄλλοτε ζάλη·
καὶ μετ' ὀλίγον μαῦρος χειμών!
Καὶ μετ' ὀλίγον; Ὁ ναύτης βάλλει
οἶνον εἰς κύλικας εὔθυμων.
Πρὸς τί τοῦ βίου τοσοῦτον μῖσος;
Αὔριον ἔσται ἄμεινον ἴσως.»
Τοιαῦτα σώφρων εἶπεν ἐκείνη,
τροφὸς πρὸς δέσποιναν προσφιλῆ.
Μικρὸν δ' ἡ κόρη ὡς ἄνθος κλίνει
καὶ ἄλλ' ἀντ' ἄλλων τῇ ὁμιλεῖ.

«Γλυκάς ὁ Ἔρως τὰς ῥίζας ἔχει,
ἀλλὰ δὲν ἔχει καὶ τοὺς καρπούς.
Ἠξεύρεις, γραῖα, ποῦ τάχα τρέχει
τῶν ἐρωμένων πταίων ὁ ποῦς;....
Μικρὸν ἂν οὗτοι εὐδαιμονοῦσι
τίνα δαιμόνων παραπονοῦσι;
Καὶ σὺ ἀκούεις δούπους ἠρέμα;
Ῥόγχους ἀκούεις κατὰ μικρόν;
Βλέπεις κινδύνους!.. συγκρούσεις!.. αἷμα!..
Κανένα βλέπεις καὶ σὺ νεκρόν;»

Οὕτως ὡμίλει ἀλλοφρονοῦσα.
«Εὐφήμει, θύγατερ, ἀτυχή,
εἶπεν ἡ γραῖα, συμπροχωροῦσα,
κτύπος πλησίον μας ἀντηχεῖ.
Σύνελθε· σίγα· φθάνομεν ἤδη
παρὰ τῇ πύλῃ καὶ τῷ Κοδρίδῃ.»
—Καὶ τῷ Κοδρίδῃ!— Κατακαλύπτει
οὕτως εἰποῦσα, σῶμα ψυχρὸν
καὶ τὴν εὐγένειαν ὑποκρύπτει
ὑπὸ περίβλημα πενιχρόν.

VII

Ἀλληλουχούμεναι εἶχον φθάσει
ὅπου ὁ Μέδων περιπατῶν
ὀλίγον θέλει νὰ ἡσυχάσῃ,
μακρὰν ἀγρύπνων στρατιωτῶν.
Ἡ φαεινή του μεγάλη κόρυς
φοβεῖ τὰς φρένας ἀμάχου κόρης.
Κ' ἐνῷ τὸ βῆμα ἐγγὺς ὡδήγει,
λαβοῦσα θάρρος προσποιητόν,
στρέφει τὸν πόδα τώρα νὰ φύγῃ
κ' αἴρετ' ὁ πέπλος ἀναπετῶν.

Μόλις ὁ Μέδων εἶχε προφθάσει,
ὑπὸ σελήνης μαρμαῖρον φῶς,
τὸ λάμπον βλέμμα της ν' ἀπεικάσῃ,
ἔμεινεν ἄλαλος καὶ κωφός.
Ψυχρῷ ἱδρῶτι περιεχύθη
κ' ὡς ἀπερχόμενος ἐκινήθη.
Ὅπως, ἂν ἵππου τὸν δρόμον φράττῃ
ἄρκτος δεικνῦσα ῥύγχος εὐθύ,
ὀρθοῦτ' ἐκεῖνος, ῥιγοῖ, φρυάττει,
καὶ δὲν ἠξεύρει πῶς νὰ σωθῇ.

Πλὴν μετ' ὀλίγον, ἐνδυναμώσας
τὸ κυμαινόμενον λογικόν,
περιτειχίζει φρένας ἐρῶσας
διὰ βλεμμάτων πολεμικῶν
καί, «Τανυσίπεπλε Θελξιχόρη,
εἰς ἄνδρας, εἶπε, τί θέλ' ἡ κόρη;
Βλέπω δὲν ἔμαθες τὸ καθῆκον
τῆς ἐρωμένης τῆς θυγατρός.
Ὡς ἄλλαι κόραι, καὶ σὺ κατ' οἶκον
πρὸς τί δὲν μένεις μετὰ μητρός;»

Οἱ λόγοι οὗτοι διάκλονοῦσι
σῶμα περίτρομον ἀπαλόν,
φρίκην ἐνσπείροντες εἰσχωροῦσι
κ' εἰς τῶν ὀστῶν της τὸν μυελόν.
Ἐνῷ δ' ἐμέτρα νὰ εἴπῃ τόσα,
σιγᾷ δεμένη τώρα ἡ γλῶσσα.
Τὴν εἶδ' ὁ Μέδων, τὴν ἐλυπήθη
καὶ τὴν ἐθώπευσε προσηνής.
Οὕτω δ' ἐκείνη τῷ ἀπεκρίθη
φθόγγους ἀφίνουσα ἀσθενεῖς:

«Νὰ χαλαρώσῃ ὀλίγον πρέπει
τοὺς χαλινούς της ἡ συστολή,
ἀφοῦ τὸν Μέδοντα τώρα βλέπει
τοιουτοτρόπως νὰ ὁμιλῇ.
Ἐμοὶ δὲν μένει μήτηρ ἑτέρα,
οὐδ' ἔχω ἄλλον ἐγὼ πατέρα.
Ἂν δὲ καθήκοντα ζητηθῶσι
διὰ καρδίαν οὕτω πιστήν,
πρῶτον καθῆκον ἔχει νὰ σώσῃ
ἀπὸ κινδύνου τὸν ἐραστήν.

«Ἐβεβαιώθη διὰ στομάτων
τοιοῦτος λόγος διαδοθείς·
ὅτι, τὰ θεῖα παραχαράττων,
ἑκὼν ὑπάγεις νὰ φονευθῇς·
ὅτι, προδότης τοῦ ἔρωτός σου,
θέλεις νὰ πέσῃς πρὸ τοῦ πατρός σου,
εἴτε τὸν Κόδρον ὑπερτιμήσας,
εἴτε τὴν δόξαν ὑπερφιλῶν·
καὶ ὅτι θνήσκεις, ἐξολισθήσας
ἐπὶ ἐλπίδων ἀπατηλῶν.

«Ἀλλ', ἂν τῷ ὄντι σύ, Μέδον, ἦσο
τὴν Θελξιχόρην ὁ ἀγαπῶν,
μοὶ ἐπιτρέπεις νὰ σ' ἐρωτήσω
ποῦ σπεύδεις, οὕτως ἐμὲ λιπών;
Λοιπὸν τοιούτους ἔχω θαλάμους;
Τοιαύτας δᾷδας, τοιούτους γάμους;
Οὕτω ταχέως αὐτοῦ τοῦ κόσμου
τοσαῦτα θέλγητρα βαρυνθεὶς
ἀφίνεις ἔρημον ἐμέ, φῶς μου,
καὶ σὺ ἀπέρχεσαι νὰ χαθῇς;»

Εἶπε τοιαῦτα, καὶ ἀνελύθη
εἰς ὑποκώφους ὀλολυγμούς.
Οὕτω δ' ὁ Μέδων τῇ ἀπεκρίθη
ὀρθοὺς ἐκφέρων συλλογισμούς.
«Θάλλει, δὲν χάνεται ὁ ἐκπνέων
πρὸ τῆς πατρίδος, πρὸ τῶν γονέων.
Τῶν δὲ ἀνάνδρων ἡ φαύλη τάξις
θέλγητρα κόσμου δὲν ἐννοεῖ.
Τὸν βίον, φίλη, πλέκουν αἱ πράξεις
οὐχὶ τῶν χρόνων ἡ συρροή.

«Ἐδῶ σ' ἐλάτρευον. Ὢ! συγχώρει
καὶ εἰς τὸν Ἅδην νὰ σ' ἀγαπῶ·
μὴ μὲ βιάσῃς πλήν, Θελξιχόρη,
καί τι σκληρότερον νὰ εἰπῶ.
Μισῶ γυναῖκας ἐγὼ ὑπάνδρους
ὑπηρετούσας ψυχὰς ἀνάνδρους.
Ἐὰν δ' ἡ κόρη ἀνήκ' εἰς ἄλλον,
πλασθεῖσ' ἀνίκανος, ἀσθενής,
ὁ νεανίας ἀνήκει μᾶλλον
εἰς τὴν πατρίδα καὶ τοὺς γονεῖς.»

«Ἐγὼ πλὴν μόνον εἰς σὲ ἀνήκω,
εἶμ' ἐδική σου θεραπαινίς.
(Εἶπεν ἐκείνη.) Φεύγεις; Ἐν οἴκῳ
δὲν μὲ προσβλέπει πλέον κανείς.
Φεῦ! Ἡ τοῦ Μέδοντος ἐρωμένη
ἔρημος, ἄφιλος, μισουμένη!..
Καὶ τίς εἰς τοῦτο μὲ καταπείθει;
Ἢ τὴν οἰκτράν μου κόπτεις ζωήν,
ἢ πολεμίων θραύοντες στήθη
ὁμοῦ ν' ἀφήσωμεν τὴν πνοήν.

«Θέλω εἰς μίαν κοινὴν τρυτάνην
αἱ δύο τύχαι μας νὰ στηθοῦν.
Θέλω εἰς μίαν κοινὴν λεκάνην
τὰ σώματά μας ν' ἀποτεθοῦν·
αἱ δὲ σκιαί μας συμπεπλεγμέναι
ν' ἀποδημήσωσι τεθλιμμέναι.
Τίς οἶδ' ἀνίσως, καμφθεὶς ὁ Πλούτων,
δὲν μ' ἐλεήσῃ, δὲν λυπηθῇ
καὶ μ' ἀποδώσῃ ἔπειτα τοῦτον,
ὅστις ἀπόνως νῦν μ' ἀπωθεῖ;»

Ταῦτα δακρύουσα εἶπ' ἐκείνη
κ' εἶχεν ἀκόμη νὰ τῷ εἰπῇ·
ἀλλ' ἡ τροφός της «Πολὺ καλλύνει
τὰς κόρας, εἶπε, κ' ἡ σιωπή.
Εὗρες ἐν τέλει πικρὰν τὴν τρύγα,
πλὴν τοῖς φρονίμοις ἀρκοῦν ὀλίγα.
Κρότος βημάτων ἐδῶ προβαίνει·
τὸ χρέος οἴκαδε προσκαλεῖ.
Κόρη παρθένος δὲν διαμένει
ἐκτὸς τοῦ οἴκου ἐπὶ πολύ.»

Στραφεὶς δ' ὁ Μέδων εἶπε τῇ κόρῃ,
δακρύων ἅμα καὶ μειδιῶν.
«Σὺ μέν, φιλτάτη μου, ἀποχώρει
ἀφεῖσα ἔφορον τὸν Θεόν,
ἐγὼ δέ, ταῦτα διευθετήσας,
πρὶν ἢ ἐξέλθω, εἶμαι μαζί σας.»
Μικρὸν εἰσέτι καὶ ἀπεχώρουν
μὲ δακρυβρέκτους τοὺς ὀφθαλμούς,
ἐνῷ ἀλλήλους ἀνεθεώρουν
κοινοὺς συμπνίγοντες στεναγμούς.

Ἐνῷ δ' ἐκεῖνος τὸ δόρυ δράττων
διεβημάτει ἐν ταραχῇ,
καὶ τὴν φωνήν της διαφυλάττων
καὶ τὴν μορφήν της ἐν τῇ ψυχῇ,
πλησίον τοίχων σκοτεινοτέρων,
ἐνώπιόν του παρέστη γέρων.
«Χάρμα τοῦ Κόδρου, εἶπ' ἀλλοιώσας
φθόγγους τὰ πρῶτα μελισταγεῖς,
ἐλέησόν με, ἀπολυτρώσας
τὰ φίλτατά μου ἐκ τῆς σφαγῆς.

«Πατήρ των ἄσπλαγχνος, ἐν τῇ βίᾳ
τῆς ἀποκλείσεως τῶν πυλῶν,
πᾶν ὅ,τι εὗρον ἐν τῇ οἰκίᾳ
εὐμετακόμιστον ἀφελών,
ἐκεῖνα, οἴμοι! συγκοιμηθέντα
τὰ κατακλείω λησμονηθέντα!
Μάτην ἐζήτησα τὰ μικρά μου
ἐν μέσῳ φίλων καὶ συγγενῶν!..
Ἀνοίγ' ἡ πύλη πρὸς τὰ δεινά μου,
ἢ ζῶ πατήρ των παιδοκτονῶν;»

Ἔκφρων ὁ Μέδων τοιαῦτ' ἀκούσας
πρὸς τὸν δεόμενον ἀπαντᾷ.
«Κανείς, ὦ γέρον, ἀπὸ τοῦ νοῦ σας
εἰς τί συμπέρασμα καταντᾷ;
Ὅτι, τῷ χρόνῳ συμπροϊόντι,
γίγνεσθε παῖδες ὑμεῖς τῷ ὄντι.
Ἐν τούτοις σπεῦδε πεφυλαγμένως
σωτὴρ τεκνίων σου δυστυχῶν.»
Κ' ἐξῆλθ' ὁ γέρων κατεσπευσμένως,
τῆς εὐκαιρίας ἐπιτυχών.

VIII

Ἡ Φοίβη εὔκυκλος ἐπιχύνει
ὠχρὰς ἀκτῖνας τῇ Ἀττικῇ.
Θαρρεῖς προεῖδεν, ὅτι θὰ γείνῃ
λαμπὰς καὶ δόξης καὶ νεκρική,
καὶ διὰ τοῦτο ἐν τῇ νεφέλῃ
τὰ θεῖα κάλλη νὰ κρύψῃ θέλει.
Κατὰ τὸ τρίτον τῆς τροχιᾶς της
ἀναδραμοῦσα τὸν οὐρανόν,
πλαγίας στέλλει μαρμαρυγάς της
ὑπὸ τὸ τεῖχος τῶν Ἀθηνῶν.

Ὅπως δ' ὁ Ἄτλας ἐξελαφρώθη,
φαιδρὸς τοὺς ὤμους ἀνακινῶν,
ὁπόταν, εὔπιστος, ἐφορτώθη
ὁ τῆς Ἀλκμήνης τὸν οὐρανόν,
οὕτως ἐγέλασεν ἀναπνεύσας,
ὅταν ὁ γέρων ἐξῆλθε σπεύσας.
Κ' ἐνῷ τὴν τόλμην του παρεξήγει
τῆς πύλης ἔσωθεν ἡ φρουρά,
ἐκεῖνος ἔμφροντις κατεπείγει
πρὸς δύσιν βήματα σοβαρά.

Χιτῶνα φέρει περὶ τὸ σῶμα
κ' ἐσθῆτα πένητος χωρικοῦ,
πλὴν ὑπερήφανον στρέφει τ' ὄμμα
καὶ μετὰ σθένους νεανικοῦ,
αἴρ' εἰς τὸν ὦμον στιλπνὴν ἀξίνην,
ἐγκατοπτρίζουσαν τὴν σελήνην.
Ἐνῷ δ' εἰς στίφη τῶν πολεμίων
ὁ λεοντόθυμος προχωρεῖ,
νομίζει κύλικες συμποσίων
τὸν περιμένουσι καὶ χοροί.

Κ' ἐνθουσιώδη τονίζων χείλη,
τοιοῦτον ᾆσμα δημιουργεῖ.
«Ἐγὼ ὑπάγω, πατρίς μου φίλη,
ὅπου ἡ χείρ σου μὲ ὁδηγεῖ,
ὅπου ἡ θεία μὲ στέλλει Τύχη·
σὺ δέ, πατρίς μου, μακρὸν εὐτύχει.
Χαῖρε, καλλίστη Παλλάδος πόλι,
γλυκύ μου μέλημα καὶ τερπνόν!
Τῆς γῆς ἂς μάθουν κ' οἱ δύω πόλοι
ὅτι σὲ σώζω, βαρὺς ὑπνῶν.

»Ὡς ἐχαιρέτησα διαστέρους
τοὺς ἀδουλώτους σου οὐρανούς,
καὶ ὡς ἐθαύμασα ἐλευθέρους
τοὺς φιλοχόρους αὐτῶν φανούς,
οὕτως ἀζεύκτους σοὶ τοὺς ἀφίνω
κ' εἰς τὰς ἀγκάλας σου, μῆτερ, κλίνω.
Ἐπικατάρατος πᾶς ἐχθρός σου.
Πᾶσά του δύναμις ἂς θραυσθῇ
ἐπὶ τοῦ στήθους ἑνὸς παιδός σου
καὶ ἡ πατρίς μου ἂς δοξασθῇ.»

Τοιαῦτα ἔψαλλε καὶ προὐχώρει
πρὸς τὸ στρατόπεδον τῶν ἐχθρῶν.
Ὅταν δ' εἰς νέφος ἡ Φοίβη κόρη
τὸ βλέμμα ἔκλεισε τὸ νωθρόν,
μικρὸν τὸν δρόμον του παραλλάζει
κ' εἰς τὸ παρόχθιον πλησιάζει....
Ἀγρύπνου δούλου θαρρεῖς σκαπάνη
εἰς ἀκανθώδεις θάμνους θροεῖ,
κ' εὐθὺς τὸν ἦχον καταλαμβάνει
τῶν Δωριέων ἡ ἀκοή.

Τρεῖς ἀνεπήδησαν ὡπλισμένοι
ἀπὸ τὰ σκότη, ὡσεὶ Σπαρτοί.
Καθεὶς ἀγρίαν ὁρμὴν ἐμφαίνει
καὶ ὡς ἡ τίγρις περιπατεῖ.
Τῇδε κἀκεῖσε ὀξεῖς προσέχουν
καὶ πρὸς τὸν ἦχον ὀργίλοι τρέχουν.
Βλέπουν ἕν' ἄνδρα. — Τίς εἶ ὁ φέρων
ἀνησυχίαν εἰς τὸν στρατόν;
— Φρυγανοκόπος, ἄχρηστος γέρων,
ὁ τελευταῖος τῶν πολιτῶν.

—Καὶ πῶς προτείνεις αὐθάδη μέλη
πρὸς παρατάξεις στρατιωτῶν;
—Νομίζων, ὅτι χοίρων ἀγέλη
ἐγείρει τόσον ἀλαλητόν.
—Κακὴν τὸ στόμα σου κλείει γλῶσσαν!
—Καλῶς τὸ φρόνημα παριστῶσαν.
—Τὸ γῆρας σέβας μᾶς ἐπιβάλλει,
ἄλλως, θὰ ἔκεισο κατὰ γῆς.
—Καὶ τίς τὸν γέροντα θὰ προσβάλῃ
χωρὶς νὰ πέσῃ πρῶτος πληγείς;

—Φαίνεται, γέρον, ἡ μαύρη πεῖνα
σ' ἐπισκοτίζει τὸν μυελόν·
ὡς πειναλέον σ' ἀφίνω χῆνα
νὰ μᾶς ὑβρίζῃς παραλαλῶν.
—Τροφὴν οἱ κύνες ὅταν δὲν ἔχουν
εἰς ξένας θύρας ὁμοίως τρέχουν.
—Ἂν ἤμην κύων, ἄθλιε γέρον,
θὰ σοῦ κατέτρωγον τὰ ὀστᾶ.
—Κ' ἐγώ, τοιαύτην ἀξίνην αἴρων,
θὰ σὲ κατέκοπτον εἰς λεπτά.

Εὐθὺς ἐβρόντησεν ἡ ἀξίνη
ἐπὶ τὸ κράνος τὸ ὑψηλὸν
καὶ τὴν ἀχρείαν ψυχήν του χύνει,
διατεμοῦσα τὸν μυελόν.
Τρίς, ὡς ὁ ῥόμβος, περιεστράφη,
καὶ εἰς τὸ αἷμα πεσὼν ἐθάφη.
Ἕνα δὲν ἴσχυσε κἂν ἐκτάδην
ν' ἀντικτυπήσῃ συσπαραγμόν,
ἀλλ' ἐκρημνίσθη βαρὺς εἰς Ἅδην,
ἀφεὶς ὑπόκωφον στεναγμόν.

Ἂν δύο λύκοι γενναῖον ἵππον
συναπαντήσωσιν εἰς δρυμούς,
τὸν τῆς ὁπλῆς του τρέμοντες κτύπον,
μυρίους γράφουσιν ἑλιγμούς.
Ὁρμῶσι· φεύγουσι· πλησιάζουν·
ἐνῷ δ' εἰς γνάθους ἀέρ' ἁρπάζουν,
ἀπηλπισμένοι συνολολύζουν.
Κατὰ τοῦ ξένου κ' οἱ Δωριεῖς
ὁρμοῦν ἀγρίως, εὐθὺς γυρίζουν,
κ' εὐθὺς ὁρμῶσι μετὰ βοῆς.

Τὰς βλασφημίας των δύο ἄλλοι
ἦλθον ἀκούσαντες ἀπνευστί....
Ἐν αἱματώδει σκοτίῳ πάλη
τίς ἐξηπλώθη μεγαλωστί;
Εὐρὺς τὰ νῶτα, ἄοπλος γέρων,
πληγὰς χαινούσας μυρίας φέρων.
Ἔπεσεν! οὕτως ἀστερογείτων
χαμφθεῖσα λεύκη πίπτει πρηνής,
ὅταν τὴν κόψῃ χαλυβοχίτων
ἐργάτου πέλεκυς ἀπηνής.

Καὶ ὅπως, κλίνουσα ἡ Σελήνη
πρὸς τοῦ ὁρίζοντος τὴν ἀκτήν,
τὸ τελευταῖόν της βλέμμ' ἀφίνει
πρὸς τὸν κοιμώμενον ἐραστήν,
οὕτως ὁ γέρων, τὸ δύον βλέμμα
πρὸς τὰς 'Αθῆνας στρέψας ἠρέμα,
«Τὸ τελευταῖον τοῦ Κόδρου χαῖρε
πατρίς μου, λάβε, ἀγαπητή,
κ' ἐλευθερίαν τῷ κόσμῳ φέρε.»
Εἶπε, κ' ἐξέπνευσ' ἀστεναχτεί.

Ἡ λέξις Κόδρος τὰ ὦτα πλήττει
τῶν Δωριέων ὡς κεραυνός·
ἐπάνωθέν του ἕκαστος φρίττει
μήπως κρημνίζετ' ὁ οὐρανός·
καὶ ὡσεὶ ξόαν' ἀκινητοῦντες,
ἀλλήλους χάσκουσι θεωροῦντες.
—Κόδρος ὁ ἄναξ των δὲν καλεῖται;
—Ἰδοὺ ἡ ὄψις του ἡ ὠχρά!
—Νικῶμεν ἥ τ τ α ν, ὦ συνοπλῖται!
—Τὰ λάφυρά μας φυγὴ αἰσχρά!

Τοιαῦτα εἶπον χαμηλοφώνως·
καὶ πρὶν ἐκεῖθεν ἀποσυρθοῦν,
ὁ εἷς προτείνει, κρυπτὸς ὁ φόνος
ὅτι θὰ μείνῃ νὰ ὁρκισθοῦν.
Τέσσαρας χεῖρας ὠχροὶ συμπλέκουν
καὶ εἰς τὰ σκότη τὸν ὅρκον πλέκουν.
Διότι κῆρυξ εἰς τὸν στρατόν των
θανάτου ἔσπειρεν ἀπειλὴν
νὰ μὴ ἐγγίσωσι τῶν ἐχθρῶν των
τοῦ βασιλέως τὴν κεφαλήν.

IX

Ἐπλάν' ἀνήσυχος ὁ Κοδρίδης
ἀπὸ τῆς πύλης τοὺς ὀφθαλμούς,
ὅπως ἱέραξ ἀπὸ τῆς Ἴδης
σκοπεῖ ἀκίνητος εἰς δρυμούς,
ὁ μὲν πρὸς λάφυρον ἐνεδρεύων,
ὁ δὲ τὸν Κόδρον κατασκοπεύων.
Εἶχεν ἐκεῖνος ἀποφασίσει,
ἅμα τελέσας τὰ ἱερά,
ἐλθὼν ἐκεῖσε, νὰ καταστήσῃ
πᾶσι τὰ δόξαντα φανερά.

Λοιπὸν ἐμμέριμνος ἐθεώρει
πάντα φαινόμενον ἀσπιστήν,
ὡς ἀπεκδέχετ' ἀθῶα κόρη
ἀργοποροῦντα τὸν ἐραστήν.
Ἐλπὶς ματαία! Δὲν ἀνεφάνη,
ἡ δὲ ψυχή του στὰ χείλη φθάνει.
Καί, αὐστηρότατα παραγγείλας
ἵνα φυλάττωσιν οἱ φρουροὶ
καὶ τῇ Παλλάδι κλειστὰς τὰς πύλας,
δρομαίως οἴκαδ' ἀναχωρεῖ.

Ὅπως δ' ἡ λύκαινα, ὅταν χάσῃ
ἐκ τῆς εὐνῆς των τοὺς λυκιδεῖς,
ἀγρία φέρεται, καὶ τὰ δάση
κατασκοπεύει μετὰ σπουδῆς,
οὕτως ἐκεῖνος, ὅθεν ἐπέρα
ζητεῖ ἀκράτητος τὸν πατέρα.
Πλήν, μάτην ἦλθεν εἰς τὰ τεμένη·
ματαίως ἦλθεν εἰς τοὺς ναούς·
καὶ ματαιότερον χαλεπαίνει
πρὸς τοὺς πολίτας τείνων τὸ οὖς!

Ἰδοὺ τοῦ Κόδρου τέλος ὁ οἶκος.
Εἰσπίπτει, ὅλος παραφορά.
τὸν διατρέχει καὶ κατὰ μῆκος,
καὶ κατὰ πλάτος τὸν διορᾷ·
ἀλλὰ ἐκεῖνος κ' ἐντεῦθεν λείπει...
Τὴν ἀπορίαν σκεπάζ' ἡ λύπη!
—Ποῦ εἶν' ὁ Κόδρος; λέγε μ' εὐθέως.
Εἶπε πρὸς γραῖαν ἀποταθείς.
Κ' ἐκείνη. — Σύννους ἐξῆλθε τέως,
ἐσθῆτα πένητος ἐνδυθείς.

Ὡς ἐξυπνοῦντες ἐκπεπληγμένοι
δύσπιστον τρίβομεν ὀφθαλμόν,
οὕτως ὁ Μέδων ἔκπληκτος μένει
παθὼν ἀκούσιον τιναγμόν.
Ἐπιλαβόμενος τοῦ μετώπου
ἀναμιμνήσκεται μετὰ κόπου.
Ἔπειτα δ' ὥς τι ἀνακαλύψας,
κλείει τὸ κοῖλον τῶν παλαμῶν
καί, τοὺς κροτάφους βαρέως τύψας,
ἐξῆλθε, χείμαρρος ἐφορμῶν.

Ποῦ τρέχει τάχα; Οὐδ' οὗτος βλέπει·
πλὴν σπεύδει, σπεύδει· καὶ καθ' ὁδόν,
τυφλὸς παντάπασιν, ἀνατρέπει
πᾶν τὸ γινόμενον ἐμποδών·
μὲ τὴν ταχύτητα δὲ τοῦ βέλους
φθάν' εἰς τὰς τάξεις του ἐπὶ τέλους.
Οὐδεὶς ἐτόλμησε νὰ μὴ φύγῃ·
καί, διὰ μέσου των διελθών,
ταχὺς τὰς πύλας αὐτὸς ἀνοίγει
κ' ἐξέρχετ' ἄφωνος ἀπελθών.

Οὕτως, ὁπόταν ἀπὸ τῆς Οἴτης
στογγύλος βράχος ἀποκοπῇ,
κυλᾷ ῥαγδαίως, συντρίβων πίτυς,
κ' ἐνσπείρων τρόμον βαρυδουπεῖ.
Ὅσον δ' εἰς πρόποδας προσπελάζει
τόσον τὸ τάχος διπλασιάζει.
Ἐνῷ ἡ ἔλαφος, αἱ δορκάδες,
ἐξεγειρόμεναι πρὸς φυγήν,
πηδοῦν περίφοβοι, καὶ δρομάδες
ἄλλην ζητοῦσι καταφυγήν.

Καθεὶς νομίζει, πρὸ τοῦ πατρός του
ἀπῆλθ' ὁ Μέδων νὰ φονευθῇ,
ἐνῷ ἐκεῖνος τοῦ πνεύματός του
τὰς καταιγίδας ἀκολουθεῖ.
Πρὸς αἷμα δ' αἴφνης ἐξολισθήσας
ἔπιπτε, πτῶμα ψυχρὸν ἐγγίσας.
Ἀλλ' ἀνωρθώθη σταθεὶς ἠρέμα,
κ' ὑπὸ ἀκτῖνα φωτὸς ὠχράν,
εἶδε τοῦ Κόδρου σβεσθὲν τὸ βλέμμα
καὶ τὴν μορφήν του τὴν μελιχράν.

Εὐρύνει κόρας ἐκπεπληγμένας·
κόμην καὶ μύστακας ἀνορθοῖ·
στηλόνει χεῖρας προτεταμένας,
ὡσεὶ τὸν ἄνεμον ἀπωθεῖ·
ἡμικλεισμένον ἀφίνει στόμα,
κ' ἐξολισθοῦντος δεικνύει σῶμα.
Θέλει νὰ κράξῃ· φωνὴν δὲν ἔχει.
Θέλει νὰ φύγῃ· ἀδυνατεῖ.
Θέλει νὰ κλάψῃ· δάκρυ δὲν τρέχει·
καί, Τρόμου ἄγαλμ', ἀκινητεῖ.

Κ' ἤθελεν ἴσως τοῦ ἐξαρπάσει
ἀγρία ζάλη τὸ λογικόν,
ἄν, ἀκατάληπτος τῇ ὁράσει,
πνεῦμα συνέσεως μυστικὸν
εἰς τὴν ψυχήν του δὲν ἐνεφύσα
φίλη θεότης παρασταθεῖσα.
Συνῆλθε μόλις καὶ μετὰ βίας·
καί, τὸν πατέρα περιπτυχθείς,
τρανῶς ἀνῴμωξεν ἐκ καρδίας,
εἰς μαῦρα δάκρυ' ἀναλυθείς.

Τὴν οἰμωγήν του ἀπεμιμήθη
ἠχὼ στενάξασα θρηνῳδός,
καὶ τὸ στρατόπεδον ἐκινήθη
τῶν Δωριέων θορυβωδῶς·
κ' ἐδόθ' ἐξαίφνης ἡ πόλις πᾶσα
εἰς θρηνῳδίας, ἐξαναστᾶσα.
'Αλλά, τοῦ Ἄστεως κηδομένη,
ἐπέστη τέλος ἡ 'Αθηνᾶ,
(μόνῳ τῷ Μέδοντι φαινομένη,)
κ' ἀπὸ τῆς νάρκης τὸν ἐξυπνᾷ.

«Ἐγείρου, Μέδον,» εἶπε, λαβοῦσα
ἐκεῖνον κλαίοντα τῆς χειρός,
ἐνῷ τὰς φρένας, οὕτως εἰποῦσα,
τῷ ἐνεψύχωσεν ἰσχυρῶς.
«Σκεφθεὶς ὀλίγον ἔπειτα κρῖνε
κλαυθμῶν καὶ θρήνων καιρὸς ἂν ἦναι.
Ἔνθεν τὸ πλῆθος τῶν πολεμίων
ἂν σ' ἐννοήσῃ σὲ πλημμυρεῖ.
Ἔνθεν ἡ πόλις, ὡς κοῦφον πλοῖον
χωρὶς οἰάκων, ποντοπορεῖ.

«Δὲν θέλει θρήνους ὁ τελευτήσας
ὑπὲρ τῆς δόξης καὶ τῆς τιμῆς.
Πρὸς τοὺς θανόντας ἡ ἀρετή σας
δὲν καταφαίνετ' ἐν ὀδυρμοῖς.
Καὶ τοῦ μὲν Κόδρου τὸ κλέος ἄλλη
ἐνθουσιῶσα φωνὴ θὰ ψάλῃ·
ἡ δ' ἀρετή του, διαδραμοῦσα
καὶ τὰς θαλάσσας καὶ τὰς ξηράς,
θ' ἀφίνῃ σπόρον, ἐπιδημοῦσα,
αὐταπαρνήσεως καθαρᾶς.

»Σὺ δέ, τὸν κείμενον ἐπιτρέψας
εἰς τὴν προφύλαξιν τῶν θεῶν,
εὐθὺς ἀνάγγειλον ἐπιστρέψας
τὴν σωτηρίαν εἰς τὸν λαόν.
Κανεὶς τῆς πόλεως μὴ προβάλῃ,
μηδ' ἀνανδρίας κραυγὴν ἐκβάλῃ.
Ἅμα δ' ἀρθεῖσα φαιδρὰ ἡμέρα
τὰς ἀκρωρείας ἐπιχρυσοῖ,
ἐλθὲ καὶ ζήτησον τὸν πατέρα
κῆρυξ μετ' ἄλλων κηρύκων σύ.»

Ὡς ὑψιτράχηλος, ὑπ' ἀκτίνων
λαμπροῦ Φαέθοντος θερμανθείς,
βρέχετ' ὁ Καύκασος, ὑπαφίνων
ψυχροὺς χειμάρρους πολυβαθεῖς,
οὕτως ὁ Μέδων μὲ βλέμμα κρύον
πρὸ τῆς Παλλάδος μένει δακρύων.
Λύσας δὲ τέλος τὴν ἀγρυξίαν
διὰ βαρείας εἶπε φωνῆς.
«Φαίνει βεβαίως ὁδὸν αἰσίαν
θεὸς ἀνθρώποις ἐπιφανείς...

»Ἀλλ᾽ ὅταν ἄφθονος ἐπιρρεύσῃ
ἐν τῇ ψυχῇ μας ἡ συμφορά,
καθεὶς ἀγόνως θὰ συμβουλεύσῃ.
Ὁ νοῦς τὸ ἴδιον καθορᾷ.
Κ᾽ ἐγὼ μὲν τώρα δὲν θὰ θρηνήσω·
ἀλλ᾽ ὅμως, πάτερ, θὰ σ᾽ ἐκδικήσω.
Τρέμετε κύνες! Πᾶς ἐναντίος
ἐδῶ θὰ πέσῃ κατακοπείς.»
Καὶ ξιφουλκήσας ὥρμησ᾽ ἀγρίως,
ἴσα μὲ φλόγα τῆς ἀστραπῆς.

Ἀλλά, τῆς κόμης του δραξαμένη,
τὸν ἀνεχαίτισεν ἡ Παλλάς,
καί, κατ᾽ ὀλίγον ὀργιζομένη,
τρέπει τοὺς λόγους εἰς ἀπειλάς.
«Θνητός, τῷ εἶπε, τοῖς ἀθανάτοις
ἀλόγους φρένας πῶς ἀντιτάττεις;
Ἀφοῦ τὸ θεῖον οὕτω προκρίνει
νὰ κλίνῃς πρέπει τὴν κεφαλήν.»
Ἐστάθ᾽ ἐκεῖνος· τὸ ξίφος κλίνει
κ᾽ ἐπαναστρέφει μὲ συστολήν.

Μόλις ἀπῆλθεν, ἡ ὄχθη πᾶσα
ἔχυσε ῥεύματα φωτεινά.
Παρὰ τὸ σύνηθες παραστᾶσα
νεκρῷ ἀτάφῳ ἡ Ἀθηνᾶ,
πεφυλαγμένως ὀλίγον κύπτει,
μὲ τὴν ἀσπίδα της τὸν καλύπτει,
τρόμον τοῖς πέριξ ἐχθροῖς ἐμβάλλει,
ὡς πῦρ ἀπέρχετ' ἀστραπηδόν.
Κ' ἦλθε μακρόθεν θρήνους νὰ ψάλῃ
τοῦ Ἑλικῶνος ἡ ἀηδών.